

de început a dramaturgiei naționale a fost strălucitor ilustrată de spectacolele lui Al. Tocilescu de la „Bulandra” (*Barbul Văcărescul...* și *Occisio Gregorii...*), atât de fertila perioadă interbelică rămîne, în continuare, superficial (și, în orice caz, insuficient) prospectată, doar Tudor Mușatescu bucurîndu-se de o atenție mai susținută, mulțumită, desigur, sărbătoririi a 80 de ani de la naștere. Cel puțin surprinzător apare faptul că unele teatre au preferat să joace „musicaluri” inspirate din texte cunoscute (*Mitică Popescu*, după Camil Petrescu, la Reșița, *Fulgi de nea și diamante*, după *Visul unei nopți de iarnă* al lui Mușatescu la Craiova, sau mai vechiul *Corina*, după *Jocul de-a vacanța* de Sebastian, „coproducție” piteșteano-bucureșteană), în loc să pună în scenă chiar respectivele texte, care, sînt convinsă, s-ar fi bucurat de un succes măcar egal cu cel al spectacolelor muzicale citate, aflate, în general, sub calitatea originalelor.

În sfîrșit, titlurile din dramaturgia universală ce ne-au fost propuse suscită, deopotrivă, satisfacție și perplexitate. Satisfacție — pentru că, spre deosebire de stagiunea trecută, clasicii (mai... vechi sau mai noi) au fost prezenți într-un „pluton” mai compact și în formule scenice unanim apreciate sau incitante la polemici extrem de animate (*Richard al III-lea*, la Teatrul Mic, regia : Silviu Purcărete, *Troilus și Cresida*, la Brașov, regia : Mircea Marin, *Hamlet*, la Naționalul din Tîrgu Mureș, regia : Nicolae Scarlat, *Othello*, la Naționalul clujean, regia : Dan Alecsandrescu, *Ploșnița*, la Naționalul bucureștean, regia : Horea Popescu, *Pescă-*

cărușul, la Brașov și Reșița, regia : Eugen Mercus și, respectiv, Aureliu Manea, *Procesul* de Suhovo-Kobelin, la Teatrul de Comedie, regia : Gheorghe Harag, *Leonce și Lena*, la Baia Mare, regia : Radu Dinulescu). Perplexitate provoacă, în schimb, unele opțiuni din „zona” contemporană a literaturii dramatice universale ; astfel, unor piese importante sau, oricum, de răsunet (bucurîndu-se și de montări-eveniment sau, oricum, interesante), precum *Aniversarea* (*Serată neprevăzută* de Pinter la Brașov și Oradea, regia — Mircea Marin și, respectiv, Sergiu Savin, *Amadeus* de Peter Shaffer (Giulești, regia — Dinu Cernescu), *Zbor deasupra unui cuib de cuci* de Dale Wasserman (Teatrul Național din București, regia — Horea Popescu), *Amfitrion* de Peter Hacks (la Satu Mare, regia — Szabo Agnes), li s-au alăturat texte „subțiri”, cîteodată, nimic de zis, vicioase, dar a căror includere pe afiș este cit se poate de discutabilă : *Cădere liberă* de Colin Mortimer (la Teatrul „Ion Creangă”), *Fluturi... fluturi...* de Aldo Nicolaj și *La cincizeci de ani ea descoperea marea* de Denise Chalem (la Teatrul Foarte Mic), *Un week-end de adio* de Marc Sauvajon (la teatrul din Oradea)... și mai sînt și altele...

Concluzia acestei stagiuni ? Greu de formulat. Mai exact și mai concis, ea ar putea fi expusă sub forma unui grafic : o linie sinuoasă, unind — dar și subliniind diferențele de nivel — „maximele” alegerilor temeinice, materializate în realizări pe măsură, cu „minimele” dezvăluite în produse, la rîndul lor, pe măsură...

Dinu

Kivu

Avem nevoie de mari spectacole cu piese românești valoroase

Anul trecut — tot cam pe vremea asta și tot în paginile acestei reviste — încercam să definesc imaginea stagiunii ce se încheiase, iar calificativul pe care îl alesesem, pînă la urmă, era „normală”. Pe lingă alte considerente, un argument pe care se bazuia această apreciere era cel al „stării de aş-

teptare”. Mi se părea, atunci, că stagiunea în discuție (1981—1982), cu plusurile și minusurile ei, nu constituie decît un moment de limpezire în viața noastră teatrală, un fel de recul pe care și-l admiteau creatorii noștri din teatre, pentru a „sări” și mai departe, în stagiunea următoare.

Și iată, această stagiune este acum — și ea — încheiată. Iar prognoza mea de acum un an se dovedește, ca în meteorologie, perfect nejustificată. După o stagiune „normală”, astăzi mi se pare că sezonul care a urmat (1982—1983) nu este cu nimic mai captivant, ba chiar că, între timp, „normalul” s-a transformat în mediocru. De aici pînă la „slab” este doar un pas, pe care unele teatre l-au și făcut.

Ce s-a întimplat? Este greu de analizat, succint, întregul complex de situații. Există, neîndoios, și niște motive obiective, care au încurcat uneori drumul firesc al dialecticii teatrale. Nu la ele vreau să mă refer, aici, căci — sint sigur — factori de răspundere mult mai autorizați meditează, cu sagacitate, la remedierea lor. Pornesc însă de la o constatare la îndemîna oricui, căreia încerc să-i disting semnificațiile. Situația este următoarea:

Cele mai multe dintre bunele, incitante, controversate (dacă vreți) spectacole ale stagiunii (mă refer numai la premiile omologate oficial în acest interval) au fost cele cu texte din dramaturgia universală, clasică sau contemporană. Spectacole ca cele de la Brașov, cu *Pescărușul* de Cehov (regia, Eugen Mercurus), *Serată neprevăzută* de Pinter și *Troilus și Cresida* de Shakespeare (ambele, în regia lui Mircea Marin); de la Reșița, cu *Ospățul generalilor* de Boris Vian (regia, Mihai Manolescu) și, din nou, *Pescărușul* (regia, Aureliu Manea); de la Iași, cu *Vînătoarea de rațe* de Vampilov (regia, Nicolae Scarlat); iarăși un Shakespeare, și iarăși Nicolae Scarlat (*Hamlet* la Tirgu Mureș); *Zit, moarte, zit* de Saulis Saltenis (regia, Irena Bučiene), la Piatra Neamț; *Regele gol* de Evgheni Șvarț, la Pitești (regia, Mihai Lungeanu); un *Othello* realizat de Dan Alecsandrescu, la Cluj-Napoca; și, în fine, montările bucureștene cu *Ploșnița* de Maiakovski și *Zbor deasupra unui cuib de cuci* de Dale Wasserman (ambele la Teatrul Național, în regia lui Horea Popescu), *Amadeus* de Peter Shaffer, la Giulești (regia, Dinu Cernescu), *Richard al III-lea* de Shakespeare, la Teatrul Mic (regia, Silviu Purcărete), două spectacole de absolență,

la „Casandra” (*Magie roșie* de Ghele-rode — regia, Alexandru Darie și Victor sau Copiii la putere de Rogar Vitrac — regia, Frederika Minciu-Schaffer) — toate acestea, și probabil altele, despre care nu avem încă știri concludente, conturează o primă fațetă, cea a „marilor mici evenimente” din stagiunea pe care am parcurs-o, cam gîfîit, cam sâstisit, cam hurducat.

Căci cealaltă fațetă, ineluctabilă, a stagiunii (era să zic „a medaliei”, dar pentru ce atîtea medalii?) ar trebui să fie dată de spectacolele cu piese din dramaturgia românească (din nou, clasică și contemporană). Și, la acest capitol, stăm cu mult mai prost. Sigur, a existat la „Bulandra” spectacolul excepțional semnat de Al. Tocilescu cu *Barbul Văcărescul...* Foarte elocvent pentru talentul lui Tocilescu, foarte puțin elocvent pentru starea și capacitățile de reverberație ale dramaturgiei naționale, în întregimea ei. Notabilă „montarea Cătălinei Buzoianu, de la Teatrul Mic, cu — iertați cacofonia — *Ca frunza dudului...*”, de D. R. Popescu (aceeași piesă, la Timișoara, în viziunea lui Ioan Ieremia, m-a dezamăgit. De reținut spectacolul lui Dan Micu, de la „Notara”, cu *Negru și roșu* de Horia Lovinescu. De rediscutat — pătimaș, mi-ar plăcea — spectacolul realizat la Tirgu Mureș de Dan Alecsandrescu cu *Amurgul burghez* de Romulus Guga. Un „musical” (dar e după și nu de Fănuș Neagu) la Brăila, în regia lui Marius Popescu și Constantin Codrescu. Un incisiv *Mă propun director*, de Viorel Cacoveanu (regia, Mihai Manolescu) la Reșița. Mai departe? Unde sint marile spectacole cu piese românești, ale acestei stagiuni? Dacă, din nou, se așteaptă reușitele stagiunii viitoare, eu, unul, încep să obosesc. Pentru că — sint ferm convins de adevărul acestei aserțiuni — fără spectacole mari, cu piese românești de referință, o stagiune, la noi, nu poate avea relief cuvenit. Rămîne o stagiune de circumstanță. Chiar mediocră. Poate, de-a dreptul slabă. Dar (...) vine vacanța. Vom mai vedea. Poate că — după atîta secetă — vor rodi și ploile din anii trecuți. Nu cred că sint singurul în așteptarea roadelor. Ci doar un nedisciplinat autor de prognoze.